వేద మహా వాక్య చతుష్టయము

భారతీయ సంస్కృతికి వేదములే ఆయువు పట్టు. వేదము అనగా తెలివి మరియూ స్వరము అని అర్థం. 'విత్' అనే ధాతువు నుండి వేదము వచ్చినది. వేదములు నాలుగు. ఋగ్వేదం, యజుర్వేదం, సామవేదం, అథర్వణవేదం. ఋగ్వేదం ప్రార్థనా మంత్రములను, యజుర్వేదం యజ్ఞ యాగాదులను, సామవేదం గానము (ప్రణవము) ను, అథర్వణవేదం యాంత్రిక శక్తులను కలిగి విస్తరిస్తాయి. నిజానికి ఈ నాలుగు వేదములే కాకుండా అనేకములు గలవని చెప్పబడ్డాయి.

'వేదైరనేకైరహమేవవేద్యో'

వేదములు శ్రీ మహావిష్ణువు నిశ్వాసము నుండి ఉద్భవించినట్లును, నువ్వుల యందు నూనె ఇమిడి యున్న విధమున వేదములందు వేదాంతములు అంతర్భూతములై యున్నట్లును ముక్తికోపనిషత్‌లో చెప్పబడినది.

నిశ్వాసభూతా మే విష్ణోర్వేదా జాతాస్సు విస్తరాః
తిలేషు తైలవద్వేదే వేదాంతస్సు ప్రతిష్ఠతః (ముక్తికోపనిషత్ -3)

వేదములు మానవుని జీవన సరళిని సుగమం చేయడానికి సృజింపబడినవి. వేదములలో ప్రవృత్తి మరియూ నివృత్తి మార్గములు కలవు.

ద్వావివా పద పంథానో యత్ర వేదా ప్రతిష్ఠితః
ప్రవృత్తి లక్షణో ధర్మో నివృత్తిశ్చ విభాషితః (శృతి)

ప్రవృత్తి కర్మ మార్గములను, నివృత్తి జ్ఞాన మార్గమును బోధించును. వేదము చివరలో జ్ఞానమార్గము చెప్పబడుటచే వేదాంతము అని పిలవబడుచున్నది. ఉపనిషత్తు లన్నియూ నివృత్తిని కలుగజేయు వేదాంతములే. పై నాలుగు వేదములలో 1180 ఉపనిషత్తులు కలవు. ఇందులో ప్రధానమైనవి 108 కలవని ముక్తికోపనిషత్తులో శ్రీరామచంద్రమూర్తి ఆంజనేయ స్వామివారికి తెలియజేసిరి.

ఈ 108 ఉపనిషత్తులలో 10 (దశోపనిషత్తులు) ఈశ, కేన, కఠ, ప్రశ్న, మాండూక్య, ముండక, తైత్తరీయ, ఐతరేయ, చాందోగ్య, బృహదారణ్యకములు ముఖ్యమైనవనియూ అందులో మాండూక్యోపనిషత్ ప్రధానమైనదనియూ...

మాండూక్యమేక మేవాలం ముముక్షూణాం విముక్తయే
తథా ప్యసిద్ధం చేత్ జ్ఞానం దశోపనిషదం పఠ **(ముక్తికోపనిషత్ –6)**

మోక్షము కావలయు వారికి మాండూక్యోపనిషత్ ఒక్కటియే చాలుననియూ, అందలి విషయములు అర్థము కానిచో పైచెప్పిన దశోపనిషత్తులను చదవమని ముక్తికోపనిషత్‌లో చెప్పబడినది.

మాండూక్యోపనిషత్‌లోని కేవలం 12 మంత్రములే ఉండి, అన్నిటి యందూ ఓంకారము గూర్చియే చెప్పబడినది. ఇందలి విశేష భావమునే జగద్గురు శ్రీ శంకర భగవత్పాదాచార్యులవారి పరమ గురువులగు (గోవింద పాదాచార్యుల వారి గురువు) జగద్గురు శ్రీ గౌడపాదాచార్యుల వారు ఓంకారముతో అద్వైతమెట్లు పొందగలమో 220 కారికల ద్వారా వివరించియున్నారు.

ఈ వేదములందలి సారమును సంక్షిప్తంగా తెలియజేయు 'మహావాక్యములు' ప్రవచింపబడినవి.

1) ఋగ్వేదంలోని తైత్తరీయ ఉపనిషత్తు నందు **'ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ'** అనియూ,
2) యజుర్వేదమునందలి బృహదారణ్యకోపనిషత్‌లో **'అహం బ్రహ్మాస్మి'** అనియూ,
3) సామవేదమందలి చాందోగ్యోపనిషత్తులో **'తత్త్వమసి'** అనియూ,
4) అధర్వణ వేదమునందలి మాండూక్యోపనిషత్తులో **'అయమాత్మా బ్రహ్మ'** అనియూ మహావాక్యములు చెప్పబడినవి. ఈ నాలుగింటిని 'వేదమహావాక్య చతుష్టయమ్' అని పిలుతురు.

ఉత్తమాధికారులైన శిష్యులు లభించుట తోడనే గురువులు ఈ మహావాక్యము లందలి సారమును వివరించినచో, వారు సంశయ నివృత్తి నొంది సాక్షాత్తు బ్రహ్మ స్వరూపులు కాగలరని ఈ మహావాక్యములు చెప్పబడినవి. మరి ఉత్తమాధికారులెవరు?

బ్రహ్మాది స్థావరాంతేషు అనిత్యే భోగవస్తుషు
యథైవ కాక విష్ఠాయాం వైరాగ్యం తద్ధి నిర్మలమ్ **(అపరోక్షానుభూతి –4)**

బ్రహ్మలోకము మొదలుకొని స్థావరముల వరకు గల యీ చరాచర ప్రపంచము నందలి భోగములన్నియూ అనిత్యములని, వాటిని కాకిరెట్టవలే చూచు నిర్మల వైరాగ్య సంపన్నులునూ,

వమనాహార వద్యస్య భాతి సర్వేషణాదిషు
తస్యాధికారః సంన్యాసే త్యక్త దేహాభిమానినః (మైత్రేయోపనిషత్ 1-19)

కక్కిన అన్నమును మరల ఎవరూ భుజించనట్లు, దేహాభిమానము వదిలి, ఈషణ త్రయమునెవరు విడిచిపెడుదురో (పుత్రేషణ, ధనేషణ, దారేషణ) అట్టి సన్యాసులే ఉత్తమాధికారులగుదురు. అట్టివారలకు మాయ యందలి విక్షేపశక్తి నశించును.

విక్షేపో యస్య నాస్త్యస్య బ్రహ్మవిత్వం నమన్యతే
బ్రహ్మైవాయమితి ప్రాహుర్మునయః పారదర్శినః (వేదాంత పంచదశి)

విక్షేపశక్తి నశించిన వారిని బ్రహ్మవేత్త యని పిలుచుటకు వీలులేదు. వారు 'బ్రహ్మమే' యగుదురని పరమార్థ దర్శకులగు మునులు చెప్పుచుందురు. అయితే ఇట్టి అధికార్వం లేకయే, తాము ఉత్తమ అధికారులమని భావించుచూ, మహా వాక్యములను వల్లె వేయుచూ, బ్రహ్మ స్వరూపులమైతిమని చెప్పుకొనువారు ...

అనుభూతిం వినా మూఢో వృథా బ్రహ్మణి మోదతే
ప్రతిబింబిత శాఖాగ్ర ఫలాస్వాదన మోదవత్ (మైత్రేయోపనిషత్ 2-23)

అనుభవము లేకయే మేము బ్రహ్మస్వరూపులమైతిమని ఆనందించువారు, చెట్టుపై శాఖాగ్రమందలి పండును వదిలి, క్రింద నీటిలో గల పండు నీడను భుజించువారితో సమానము మరియూ...

అంధేనైవ నీయమానా యథాంధాః (ముండకోపనిషత్ 2-8)

గ్రుడ్డివారు గ్రుడ్డివారికి త్రోవ చూపు చందమున.

'కానని వారి నూత గొనివిశిష్ఠ వస్తువుల్ కానని భంగి'
(భాగవతం ప్రహ్లాదోపాఖ్యానం)

వారు చెడిపోవుచూ తమననుసరించువారికి కూడ చెరుపు చేయుచున్నారు. కేవలం అద్వైత వచనములతో అపరోక్షానుభూతి కలుగదు.

న గచ్ఛతి వినాపానం వ్యాధిరౌషధ శబ్దతః
వినాఽపరోక్షానుభవం బ్రహ్మశబ్దైర్నముచ్యతే (వివేక చూడామణి-62)

ఔషధము సేవించక కేవలం ఔషధమును స్మరించిన మాత్రమున వ్యాధి ఎట్లు ఉపశమింపదో, అటులనే అపరోక్షానుభవం లేకయే 'అహం బ్రహ్మాస్మి' అని పలుమారులు ఉచ్ఛరించిన మాత్రమున తాను బ్రహ్మస్వరూపుడు కాలేడని ఆది శంకరాచార్యుల వారు సెలవిచ్చియున్నారు. అటులనే వారు...

అకృత్వా శత్రు సంహారమగత్వాఽఖిల భూశ్రియం
రాజాహమితి శబ్దాన్నో రాజా భవితుమర్హతి (వివేక చూడామణి-64)

శత్రు సంహారము చెయ్యనిదే, అఖిల భూమండలము పొందనిదే తాను రాజునని పిలువబడుట కెటుల అనర్హుడో, భావాద్వైతులు కూడ ఈ కోవకు చెందినవారే. మరియూ
బహూనాం జన్మనామంతే జ్ఞానవాన్ మాం ప్రపద్యతే
వాసుదేవః సర్వమితి స మహాత్మా సుదుర్లభః (భ.గీ. 7-19)

జన్మాంతరైశ్చ బహుభిర్యోగో జ్ఞానేన లభ్యతే
జ్ఞానం తు జన్మనైకేన యోగాదేవ ప్రజాయతే (యోగశిఖోపనిషత్ -9)

ఇట్టి వేదాంతులు అనేక జన్మలనెత్తగా ఒక జన్మలో యోగమును పొంది, ఆ యోగము ద్వారా **'సర్వమూ వాసుదేవమయ'** మను అనుభవ పూర్వక జ్ఞానము నొందెదరనియూ, అట్టి మహాత్ములు దుర్లభమని చెప్పుటచే కేవలము మహావాక్య ఉచ్ఛారణతో సిద్ధిని పొందలేరని భావం. ఈ మహావాక్యముల భావము నేవిధముగా అనుభవము లోనికి తెచ్చుకొనెదమో అలోచిద్దాం.

1) **'ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ'** సకల జీవులలోను ప్రజ్ఞ కలదు. ప్రజ్ఞ అనగా జ్ఞానము. ఆ ప్రజ్ఞను అన్ని జీవులలోను చూచువాడే జ్ఞాని. అట్టి ప్రజ్ఞయే బ్రహ్మము. అయినచో అన్ని జీవులలోను మరియూ మానవులలోను ఈ ప్రజ్ఞ అసమానముగా కనిపించుచున్నది. పిపీలకము (చీమ) నకు - మానవునకూ, మరియూ మానవులలో కూడా జ్ఞానపరిణతిలో వ్యత్యాసము కనిపించుచున్నదే. మరి సకల భూతములయందలి ప్రజ్ఞను ఏకరూపముగా చూచుట ఎట్లు?

ప్రజ్ఞాయాం కల్పితం ప్రజ్ఞ ప్రజ్ఞ యైవ విహాయ యః
ప్రజ్ఞా మాత్రేణ సంతిష్ఠేత్ ప్రజ్ఞావాని తీరితమ్ (మాండూక్య గౌడపాద కారిక)

ప్రజ్ఞలలో కల్పిత ప్రజ్ఞ ఒకటి కలదు. అట్టి కల్పిత ప్రజ్ఞను ఎవరు విడిచిపెట్ట

గలరో, అట్టివాడు అకల్పిత ప్రజ్ఞతో నుండినవాడగుటచే, అతనినే 'ప్రజ్ఞావంతు'డని పిలుతురు.

ఉదా:– ఒక వ్యక్తికి మత్తు పదార్థమిచ్చినచో అతడు జ్ఞానము కోల్పోయి (స్మృహ తప్పి) పడియుండును. కాని అతడు చనిపోడు. మనము కల్పిత ప్రజ్ఞకు మత్తు ఇచ్చితిమి కాని అతనిలోని చైతన్యమునకు కాదు. చైతన్యమునకు మత్తు నివ్వలేము. అది అకల్పిత జ్ఞానము. అట్టి అకల్పిత జ్ఞానము అన్ని జీవులలో సమానమే. కల్పిత ప్రజ్ఞను విడుచుట ఎట్లు? కల్పిత ప్రజ్ఞ అనగా స్వప్న జ్ఞానము వంటిది. మనము మేల్కొనుట తోడనే అది నశించుచున్నది.

'త్రయః స్వప్నాః' (ఐతరేయోపనిషత్ 1–3–12)

జాగృత్, స్వప్న, సుషుప్తులు మూడునూ స్వప్నములే. కనుక తురీయమును జేరినచో ఆ మూడునూ, అనగా కల్పిత జ్ఞానము అంతరించిపోవును.

తస్మాత్తురీయం సద్బ్రహ్మ యోగ వృత్త్యైక లక్షణైః
సచ్చిదానంద పూర్ణైః త్వం మదుక్తం విద్ధి ముక్తయే (ఋభుగీత)

కావున ముక్తికొఱకు కేవలం యోగాభ్యాసం ద్వారా, జీవుణ్ణి తురీయస్థానము అనగా భ్రూమధ్యమునకు తీసుకొనిపొమ్ము. ఈ విధముగా యోగము (ప్రాణాయామము) ద్వారా మనలోగల జీవాత్మను భ్రూమధ్యమందుగల ఆత్మయందు జేర్చుటచే, స్వప్న తుల్యమగు జగద్భ్రాంతి నశించి, సచ్చిదానంద స్వరూపుడగును. కావున యోగియే ప్రజ్ఞావంతుడు. యోగియే **'ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ'** మహావాక్యార్థము నెరిగిన వాడు.

2) అహం బ్రహ్మాస్మి: నేనే బ్రహ్మమునై యున్నాను.

దేహో దేవాలయః ప్రోక్తో జీవో దేవస్సనాతనః
త్యజేదజ్ఞాన నిర్మాల్యం సోఽహం భావేన పూజయేత్ (ఉత్తరగీత 3–27)

దేహమను దేవాలయములో సనాతనుడైన దేవుడు ఉన్నాడు. అజ్ఞానమును త్యజించి, 'అతడే నేను' అను భావముతో పూజించవలెను.

సర్వ వ్యాపార ముత్సృజ్య అహం బ్రహ్మేతి భావయ
అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చిత్య అహంభావం పరిత్యజ (మహావాక్య రత్నావళి)

సర్వేంద్రియ వ్యాపారములను విడిచి, 'నేనే బ్రహ్మ' మని భావించవలెను. 'నేనే బ్రహ్మమైతి' నను భావమునొందిన పిమ్మట ఆ భావమును కూడా విడిచిపెట్టవలెను. ఇంద్రియ నిగ్రహమనగా మనో నిగ్రహమే. మనోనిగ్రహము కేవలం ప్రాణవాయువు నిగ్రహము వలననే సాధ్యమగును.

మనసశ్చేంద్రియాణాంచ ఏకాగ్రం పరమం తపః
తజ్జాయ సర్వధర్మేభ్యో సధర్మ పరముచ్యతే **(భారతం - శాంతిపర్వం)**

మనసును, ఇంద్రియములను ఏకం చేయునదియే తపస్సులన్నింటిలోను పరమ తపస్సు. అదియే ధర్మములన్నిటిలో పరమ ధర్మము కూడ.

ఇంద్రియాణాం మనోనాథో మనోనాథస్తు మారుతః
మారుతస్య లయోనాథ స్తం నాదం లయమాశ్రయ **(వరాహోపనిషత్ 2-6)**

ఇంద్రియములకు మనసు ప్రభువు, మనసుకు ప్రాణవాయువు, ప్రాణ వాయువునకు లయయోగము ప్రభువులై ఉండగా, లయయోగము నాదానుసంధానము నాశ్రయించి యున్నది. అనగా ప్రణవోపాసనతో కూడుకొనియున్న యోగము వలననే ఇంద్రియ మనో వశములై, తురీయ స్థానమున చిదాకాశమును జేరిన యోగి, తన శరీరము బైట చూచు జగత్తంతయూ తేజో మయముగా అనుభూతము నొంది, సర్వమూ తానై **'అహం బ్రహ్మాస్మి'** యను ఉన్నతస్థితికి చేరుకొనగలడు.

3) తత్త్వమసి

తత్ + త్వమ్ + అసి. తత్ అనగా ఈశ్వరుడు. త్వమ్ అనగా జీవుడు, అసి అనగా అయి ఉన్నావు. తనలో గల జీవశక్తి చలించి, శ్వాసద్వారా బయటకు వచ్చుట వలన, తాను స్వతఃసిద్ధంగా తేజోరూపుడైనప్పటికీ, దృశ్య ప్రపంచంగా మారి, తన అంశనే అన్యముగా భావించి, ద్వైత స్థితి నొందుచూ జీవుడగుచున్నాడు. తనను తాను మరచి, ఈశ్వరుడు ఎక్కడో వేరొక చోట గలడని భావించుచున్నాడు. అప్పుడే తత్ శబ్దవాచ్యుడగు ఈశ్వరుడు, త్వమ్ శబ్ద వాచ్యుడగు జీవుడు ఏర్పడిరి.

అయనే దక్షిణే ప్రాప్తే ప్రపంచాఽభిముఖం గతః
అహంకారాభిమానేన జీవస్స్యాద్ధి సదాశివః

ఉత్తరాఽభిముఖో భూత్వా స్థానాత్ స్థానాన్తరమ్ క్రమాత్
మూర్ధ్న్యా ధాయాత్మనః ప్రాణాన్ యోగాభ్యాస స్థితశ్చరన్ (త్రిశిఖి బ్రాహ్మణోపనిషత్ -15)

పరంజ్యోతి యగు ఆ సదాశివుడే భ్రూమధ్యము నుండి క్రిందకు పయనించి, ప్రపంచాభిముఖుడై అహంకార, అభిమానములు కలవాడై జీవుడగుచున్నాడు. క్రమక్రమముగా యోగాభ్యాసము ద్వారా ఉత్తరాభిముఖుడై తన శిరస్థానమందు, తనయొక్క ప్రాణమును ఉంచి, ఆత్మయందు లయము చేసిన యోగి, తిరిగి తాను సహజ బ్రహ్మ స్వరూపుడగుచున్నాడు. అనగా యోగసాధన ద్వారానే 'తత్త్వమసి' అను జీవేశ్వరైక్యానుసంధానము నొందుచున్నాడు. అంతియే తప్ప ప్రవచనములతో కాని, మేధాశక్తితో గాని, బహువిధములుగా వినుట వలన గాని పొందలేడు.

జీవశ్శివశ్శివో జీవః సజీవః కేవలశ్శివః (స్కందోపనిషత్ -5)

తుషేణ బద్ధో వ్రీహిః స్యాత్ తుషాఽభావేతు తణ్డులః
ఏవం బద్ధ స్తథా జీవః కర్మనాశే సదాశివః (స్కందోపనిషత్ -6)

ధాన్యపుగింజ పైపొర(ఊక) తీసివేసినచో బియ్యపుగింజ ఎట్లగునో, కర్మ బద్ధుడగు జీవుడు, కర్మనాశము (వాయువు మరియూ అజ్ఞానం నాశనం) చెందిన తోడను, అట్లే ఈశ్వరుడగుచున్నారు.

4) 'అయమాత్మా బ్రహ్మ' (అయం + ఆత్మ + బ్రహ్మ)

ఈ ఆత్మ బ్రహ్మమే. ఆత్మ అనగా జీవాత్మ లేక ప్రత్యగాత్మ. మాండూక్యోపనిషత్‌లో ఓంకారము గూర్చి చెబుతూ జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అవస్థలు దాటి తురీయమునకు యోగసాధన ద్వారా చేరవలయునని చెప్పబడినది.

ఏక ఏవహి భూతాత్మా భూతే భూతే వ్యవస్థితః
ఏకధా బహుధా చైవ దృశ్యతే జల చంద్రవత్ (అమృత బిందూపనిషత్ -12)

ఆత్మ ఒక్కటియే అయిననూ అన్ని జీవులలో వేరువేరుగా అనేకములుగా కన్పించుచున్నది. చంద్రుడొక్కడే అయిననూ జలచంద్రులు అనేకముగా కన్పించు చున్నారు కదా!

అగ్నిర్యథైకో భువనం ప్రవిష్టో రూపంరూపం ప్రతిరూపో బభూవ
ఏకస్తథా సర్వభూతాంతరాత్మా రూపంరూపం ప్రతిరూపో బహిశ్చ (కఠోపనిషత్ 5-2)

అగ్ని భూతమొక్కటే అయిననూ అనేక ఉపాధులతో కూడి, అనేక రూపములలో కనిపించుచున్నట్లు ఒకే ఆత్మ అంతరాత్మగా నుండి, అనేక జీవులుగా బైటకు ప్రతిబింబించుచున్నది.

జలములనేకములుండుటచే అనేక జల చంద్రులు ఏర్పడినట్లు, అనేక జీవుల అంతఃకరణములు ఏర్పడుటచే ఒకే ఆత్మ బహు జీవులుగా కనపడుచున్నది. ఉపాధి దోషముచే అనేకత్వము కలుగుచున్నదను భావన కలిగి, కేవలము ఆ భావన తొలగించినంత మాత్రమున అద్వైతము సిద్ధింపదు. అది ఎట్లనగా, 'జలమసత్యం- జల చంద్రులు సత్యం' అను భావన చేసినంత మాత్రమున ఏక చంద్రుడు లభ్యము కాదు కదా! జలచంద్రులు నశింపవలయునన్న, జలమనే ఉపాధి నాశనము కావలయును. కావున ఉపాధి నాశనము కానిదే, జీవాత్మ పరమాత్మ ఒకటే యని భావించుకొన్ననూ ఏకత్వం సిద్ధింపదు. కావున అంతఃకరణమను ఉపాధిని దగ్ధము చేయవలసి ఉన్నది. ఈ ఉపాధి ఆత్మ నుండియే వాయు రూపములో ప్రారంభింపబడి, పంచభూతాత్మకంగానూ, మనో బుద్ధి చిత్త అహంకారములుగా మార్పుచెందుతున్నది. ఎన్ని ఉపాధులేర్పడుచున్నవో అన్ని జీవులగుచున్నది. మరల ఆ వాయువు చిదాకాశమందు జేరుటతోడనే, అంతఃకరణోపాధి నాశమై, ప్రతిబింబజీవుడు లేకుండా పోవుచున్నాడు.

ముఖనాసికయోర్మధ్యే ప్రాణస్సంచరతే సదా
ఆకాశః పిబతి ప్రాణం సజీవః కేన జీవతి? (ఉత్తరగీత 1-52)

శ్వాసరూపంలో ప్రాణం ముఖనాశిక మధ్యలో సదా సంచరించుచున్నది. అట్టి ప్రాణవాయువు చిదాకాశములో చేరి లయమైనచో జీవుడుండ జాలడు.

యధా వాయు వశాద్గంధః స్వశ్రయా ఘ్రాణమావిశేత్
యోగాభ్యాసరతశ్చిత్త మాత్మాన వేవా విశేత్ (యోగవాశిష్టం)

పుష్పమునందలి పరిమళము వాయు సహాయముతో ముక్కునెట్లు చేరుతున్నదో యోగాభ్యాసముతో కూడిన చిత్తము ఆత్మయందు చేరుచున్నది. అట్టి జీవాత్మ బ్రహ్మమగుచున్నది. కావున యోగసాధన లేకుండా వేద మహావాక్యములను వల్లెవేసినందున, బ్రహ్మస్వరూపులు కాలేరని పై దృష్టాంతములన్నియూ ఋజువుచేయుచున్నవి.